

Utbildningsinspektion i Sandhultskolan, förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	3
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Sandhultskolan den 23 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Sandhultskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Sandhultskolan intervjuades elever, personal, rektor samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklassen och årskurserna 1–6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Sandhultskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	55
Förskoleklass	12
Grundskola	152

Sandhultskolan är en skola med förskoleklass och årskurserna 1–6 med integrerat fritidshem. Skolan är belägen i en liten ort, Sandhult, tillhörande Sandhult kommun i Borås. Skolan består av två byggnader, från 1940-respektive 1970-talet.

Skolans personal och elever bildar tre arbetslag, F–3, årskurserna 4–6 och fritidspersonalen som vid inspektionstillfället utgör ett eget arbetslag.

Bebyggelsen i Sandhult består mestadels av villor. Cirka 40 procent av eleverna åker skolskjuts till skolan. Skog och grönområde kringgärdar skolan och skolgården erbjuder aktiviteter med uteleksaker och bollplaner.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Sandhultskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Eleverna arbetar tillsammans med erfaren och genomgående ämneskompetent personal. Förutsättningarna i skolmiljön är mycket gynnsamma med varierande områden för aktiviteter och närhet till naturen. De materiella förutsättningarna är också överlag mycket goda.

Skolan erbjuder en trygg miljö och eleverna uttrycker en stor glädje över att vara i skolan. De upplever att kamraterna är snälla mot varandra och känner trygghet med att all personal är väl känd. I skolan finns en avdelning, Vita rummet, med möjlighet till avslappning och massage. Denna avdelning har eleverna tillträde till enskilt eller i liten grupp.

Rektorn tar ett övergripande pedagogiskt ledningsansvar för skol- och kompetensutvecklingen.

Organiseringen i skolan där lärarnas kompetenser tillvaratas gynnar elevernas lärande.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör följa upp och analysera skillnaderna i pojkars och flickors resultat och utveckla arbetsformer och arbetssätt för att utjämna resultaten.
- Skolan bör utveckla former för samverkan med Sandaredskolan 7–9 för att bibehålla kontinuitet i elevernas kunskapsutveckling och lärande.
- Skolan bör vidareutveckla elevernas kunskapsuppföljning till att omfatta samtliga ämnen

- Åtgärdsprogrammen bör utgå ifrån de stödåtgärder som skolan planerar vidta för eleverna.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Elevens val erbjuds inte i överensstämmelse med författningarna (2 kap. 19–20 §§ grundskoleförordningen).
- Eleverna får ingen undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordningen om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Eleverna i förskoleklassen får goda förutsättningar att utvecklas i den riktning målen för skolformen anger. Inspektionen visar att elever och föräldrar i skolan överlag har kännedom om målen för utbildningen.

Lärarna i skolan presenterar målen för elever och föräldrar i utvecklingssamtalen och på föräldramöten. Lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna finns i verksamheten och revideras kontinuerligt. Innevarande läsår är det matematik och svenska som står i fokus.

Sandhultskolan genomför de nationella proven i årskurs 5. Resultaten på de nationella proven åskådliggörs i tabellen. Resultaten är baserade på ett litet elevunderlag. För de elever som inte når målen görs åtgärdsprogram.

Tabell 1. *Andel elever (i procent) som inte når målen på de nationella proven.*

Läsår	Svenska	Engelska	Matematik
2004/05	9	21	9
2005/06	18	6	15

Av de dokument skolan visar kan utläsas att det generellt är fler pojkar än flickor som inte når målen på proven och det framkommer att skolan inte har uppmärksammat skillnaden mellan pojkars och flickors resultat. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera skillnaderna och utveckla arbetsformer och arbetssätt för att minska skillnaderna i pojkars och flickors resultat.

Eleverna är stolta över sin skola och tar ansvar för miljön såväl inomhus som utomhus. De talar om att de är glada att vara i skolan och att de känner sig trygga. De säger att ”nästan alla känner alla i skolan och att alla bryr sig om och är snälla mot varandra”.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern

kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Inspektörernas bedömning är att eleverna har stor insikt i hur skolan arbetar med att skapa bra relationer mellan eleverna och de tycks förstå syftet med skolans arbete för att förhindra och motverka utanförskap och kränkningar. Eleverna kan föra samtal kring frågor om relationer i skolan, trygghet och hur elever kan handla om de känner sig otrygga. Inom ramen för den ordinarie undervisningen förekommer diskussioner kring värdegrundsfrågor liksom kontaktskapande värderingsövningar. På klass- och gruppnivå gör kompisamtal och hemliga vänner tillsammans med arbete över klassgränser eleverna medvetna om sitt beteende. Skolans plan för att motverka alla former av kränkande behandling tas årligen upp på föräldramöten, elevråd och skolråd samt i personalgrupper och i klasserna. Det finns en personalgrupp för att motverka alla former av kränkande behandling och skolan är noga med att sätta tydliga gränser liksom att uppmuntra det positiva. Skolan arbetar med inflytande på många nivåer. Elevernas förslag och åsikter syns i undervisningen där de är med och väljer arbetsformer, arbetsgång och planering. De är med och sätter upp mål och formuleringar på hur de skall nå dem. Eleverna är med och ger förslag och ordnar städlister samt inreder uppehållsrum och idrottshall. Klassråd och elevråd finns, där eleverna lär sig arbeta i demokratiska former.

Organisation och utvärdering av lärandet

Inspektörerna vill framhålla det positiva i att skolan anstränger sig för att finna flexibla lösningar för att organisera undervisningen så den skall kunna fungera optimalt. Inspektörerna ser att skolans organisation utformas flexibelt vilket ger möjlighet att utnyttja lärarnas särskilda ämneskompetenser samtidigt som vuxentätheten i grupperna bibehålls.

Kommundelens personal har gemensamt bearbetat de nationella kursplanerna men avser att omarbeta dessa där arbetet med planer i matematik och svenska redan påbörjats. Inspektörerna har tagit del av dessa planer samt skolans konkretiseringar av de nationella kursplanerna. I vissa ämnen innehåller dessa konkretiseringar ganska detaljerade anvisningar om innehåll och stoff. Inspektörerna vill väcka frågan om dessa konkretiseringar ger tillräckligt utrymme för den undervisande läraren och dennes elever för att bestämma innehåll och form i undervisningen.

I kommunal kvalitetsredovisning framgår som en utvecklingsåtgärd att utveckla samarbetet med F–6 skolorna och Sandaredskolan 7–9. Detta arbete instämmer inspektörerna i för att Sandhultskolans eleverna skall få kontinuitet i sin kunskapsutveckling och i sitt lärande.

Lärarna ger på olika sätt återkoppling till eleverna. Det kan ske i slutet av ett lektionspass till alla elever eller individuellt efter att eleven har avslutat ett arbetsmoment. Den systematiska uppföljningen är begränsad till ämnena svenska, engelska och matematik. I dessa ämnen genomförs olika tester, diagnoser och de nationella ämnesproven används som ett led i bedömningen av måluppfyllelse. Lärarnas bedömning av varje elevs kunskapsutveckling i övriga ämnen tar en mer undanskymd plats och skolan bör vidareutveckla kunskapsuppföljningen i övriga ämnen. Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna be-

döma när stödåtgärder behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Sandhultskolans elever har portfolio eller individuella utvecklingsplaner där eleverna är med och sätter mål. En del av de planer inspektörerna tagit del av innehåller sådant som eleven skall förbättra eller göra mer av i ett kortsiktigt perspektiv och utgår inte alltid utifrån de nationella målen. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram.

Skolan har fungerande rutiner för att upptäcka och sätta in insatser för elever som är i behov av särskilda stödåtgärder. Åtgärdsprogram skrivs för elever i behov av särskilda stödinsatser. Avsikten med bestämmelsen om åtgärdsprogram är att stödja en medveten planering och utvärdering av de stödåtgärder som ges, både lång- och kortsiktigt. Några av de åtgärdsprogram inspektörerna tar del av ger intryck av att eleven och vårdnadshavaren är ansvariga för åtgärder som planerats. Inspektörerna bedömer att åtgärdsprogrammen i första hand bör utgå ifrån de stödåtgärder som skolan planerar vidta för eleven varför åtgärdsprogrammen bör förbättras i detta avseende.

Skolledning och intern kommunikation

I skollagen och Lpo 94 framhålls att rektorn skall ha pedagogisk insikt, liksom att rektorn skall verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn i Sandhultskolan har mångårig erfarenhet av förskoleverksamhet inklusive arbetat som verksamhetschef för förskolorna i kommundelen samt har varit biträdande verksamhetschef för skola/förskola. Rektorn håller sig förtrogen med verksamheten genom dagliga kontakter och samtal med skolans personal och deltar ibland operativt i skolan och i fritidshemmet. Personalen uppger att rektorn är en pedagogisk ledare och de har stort förtroende för henne. Rektorns ledstjärna är ”eleven i fokus” och rektorn syns ofta bland eleverna som visar tillit till sin rektor. Alla elever och föräldrar känner väl till vem som är rektor i skolan och rektor kan namnen på alla eleverna.

I skolan är atmosfären genomgående lugn och behagligt positiv och dörrar till klassrum, matsal, bibliotek, m.m. står öppna. Varje morgon har skolans personal tio minuters samling före skoldagen. Personal i skola och fritids har konferens en gång per vecka och all personal APT, arbetsplatsträff, varje månad. APT leds av rektorn som också har regelbundna möten tillsammans med kökspersonal, lokalvårdare samt vaktmästaren. Rektorn ingår i en kommunalsledningsgrupp som träffas varje vecka tillsammans med verksamhetschefen.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Skolans personal utarbetar tillsammans en arbetsplan som beskriver hur skolan skall organisera och genomföra utbildningen. Varje skola skall enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Sandhultskolan upprättar årligen en kvalitetsredovisning enligt Borås kommuns modell som ett led i uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Skolans personal genomför regelbundna uppföljningar av verksamheten

och deltar i de utvärderingar som ligger till grund för skolans kvalitetsredovisning. Överlag tycks skolans personal vara införstådd med kommunens system för styrning och kvalitetssäkring av verksamheten. Skolans kvalitetsredovisning uppfyller formellt kraven på vad en kvalitetsredovisning skall innehålla. Dessutom har skolan en egen uppföljning och utvärdering av fritidsverksamheten.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

I de flesta klasserna i skolan finns inte elevens val utlagt på schemat. En del elever uppger att de inte har något elevens val medan andra talar om klassens timma. I intervjuer framkommer att elevens val används på olika sätt i klasserna, bland annat till att göra färdigt sådant som eleven inte hunnit göra under veckans beting. Inspektörerna bedömer att skolan skall erbjuda samtliga elever elevens val, enligt de bestämmelser som finns.

Enligt rektorn får eleverna undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap under en termin i årskurs 6 i Sandaredskolan 7–9. Skolan måste ge eleverna möjlighet att nå målen för årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap innan de lämnar årskurs 5.

Lärarna i skolan är pedagogiskt högskoleutbildade och omsättningen av personalen är liten. Kommunen anordnar gemensam kompetensutbildning och skolans personal har också individuella kompetensutvecklingsplaner.

Inspektörernas bedömning är att tillgång till läromedel, pedagogiskt material och utrustning möjliggör för eleverna att nå en tidsenlig utbildning. Lokalerna är fräscha och rymliga. Gymnastiksalen håller på att renoveras. Det finns ett skolbibliotek och skolan får regelbundet besök av bokbuss.

Skolgården inbjuder till lek och spel.

Datum	Ort
2006-12-07	Göteborg

Marie Karlsson

Agneta Kristensson